

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes circa Cap. III. De Sacramentis in genere, & speciatim
Eucharistia, Baptismo, Confirmatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

& casu necessitatis: talis est hodie casus, in quo idem Curatus habet plures Parochias, aut plures Ecclesias ab invicem distantes; in quibus nemo alius præter ipsum Missam Dominicis & Festis diebus dicere possit, deficientibus Sacerdotibus, quibus hoc munus committi possit.

Reg. XIX. quæ respicit modum celebrandi Missam, & dicit, id in singulis Ecclesiis eodem modo fieri debere, quo in Ecclesiâ Metropolitanâ, non est in praxi: atque etiam si observaretur, locum haberet solum quoad Ecclesias Provinciæ. Eadem est ac Reg. XVI.

Item exolevit Reg. XX. quæ respicit antecedentia Celebrationem, nempe extrudendos esse ab Ecclesiâ Parochianos extraneos.

Quod legitur in Reg. XXI. licere Missam celebrare sine Pallio & Sandaliis, spectat eos, qui jus habent Pallii gerendi; & quidem Cap. 7. hæc laudatum loquitur de Archiepiscopis, & supponit, esse dies & functiones, in quibus illud non gerunt, cum eo uti non possint, nisi diebus in Privilegio expressis, & extrâ Officia tristitiæ; Itaque, collocari hoc non debuisset in Regulâ generali. Secus est de Regulis XXII. ad XXVIII. XXXI. Earum Doctrina generalis est; scilicet 1. Verba Consecrationis Vini, addita verbis Evangelistarum, iuste adjecta fuisse, *Novi & æterni Testamenti, Mysterium Fidei*. Cap. 6. de *Celebrat. Miss.* in quo INNOCENTIUS III. hoc probat. 2. In Feriis omitti *Gloria in Ecclesiis, & Credo*, etiam si celebrando Missam de *Beatâ*, dicatur Præfatio ejus Festivitatibus peculiaris; & hoc, ut sit discrimen inter Festum & Commemorationem, Cap. 4. de *Celebr. Missar.*

3. Decem sunt Præfationes ad Missas destinata. 4. Orationes præscriptæ dicendæ sunt in Missâ. Hic est sensus generalis Cap. 1. *Extrav. Commun.* 5. Orandum est pro Defunctis in omnibus Missis; 6. Non sunt recitanda nomina, quæ Ecclesia generatim comprehendit, Can. 72. *Dist. I. de Consecr.* 7. non decet ut, relicta Missâ diei, aliâ semper audiantur. 8. Nemo debet ascendere ad Altare cum baculo, & capite cooperto: sunt Ecclesiæ, in quibus hoc ultimum non servatur: permittitur etiam Sacerdotibus, qui sine baculo consistere nequeunt ad Altare, eo uti adminiculo; sed hæc venia solum habet solum in Capellis interioribus. Quod dicitur, de non celebranda Missâ Capite cooperto, non ubique servatur quoad nonnullas Missæ partes. *Regule* XXIX. & XXX. respiciunt duntaxat Missas Parochiales, in quibus promulgandæ sunt Festivitates in hebdomada occurrentes, & sit Oblatio.

OBSERVATIONES circa CAP. III. de Sacramentis in genere & specialim EUCHARISTIA, BAPTISMO, CONFIRMATIONE.

De Baptismo loqui debuisset, priusquam de Confirmatione, quæ est ipsius perfectio, & priusquam de *Eucharistiâ*: nam Baptismus est janua Sacramentorum Cap. 3. de *Presb. non bapt.* Extremam Unctionem post Pœnitentiam ponere debuisset, cujus illa est supplementum, & complementum. Chrisma confundit cum S. Oleo, quod est Materia Unctionis Extremæ, sicut Chrisma est pars Materie Confirmationis.

Q U Æ S T I O. I.

Quod dicit de Sacramentis in genere, valde imperfectum est: ibi enim nec de numero illorum, nec de Materiâ, nec de Formâ, nec de intentione Ministri, nec de differentia effectuum ipsorum loquitur. Divisio, quam tradit, in Sacramenta *Necessitatis*, & Sacramenta *Dignitatis*, non est completa: nam Confirmatio, Extrema Unctio, Matrimonium, sub neutro membro continentur. Loquendo de prohibitione Sacramenta iterandi, illa

notare debuisset, quæ iterari nequeunt; & causam hujus discriminis, sumptam ex Caractere indelebili per alia impresso, non verò per alia. Exceptio *Regule* VI. expositione indiget: nam verba hæc, *Jus administrandi*, sunt æquivoca, cum possint accipi pro potestate Ordinis, quæ sufficit ad validitatem Sacramentorum, quæ Characterem imprimunt; vel pro potestate Jurisdictionis, necessariâ ad conferendam licet omnia Sacramenta, ita tamen ut ejus defectus alia Sacramenta non irritet, nisi Pœnitentiam & Matrimonium. Itaque, Exceptio hæc falsa est, si per *Jus administrandi*, Autor intelligat potestatem Jurisdictionis, & contendat, hujus defectum annullare Sacramenta, quæ non iterantur propter rationem supra observatam.

Exceptio I. *Reg. VII.* falsa est cum suis duabus Replicationibus, in eo quòd significant, Simoniacos, atque Hæreticos non habere potestatem conferendi Sacramenta, nisi agatur de Pœnitentiâ in casu necessitatis; aut de Baptismo in quolibet casu: habent enim potestatem conferendi validè omnia Sacramenta, quæ validè conferri possunt sine Jurisdictione.

Exceptio III. *ibid.* restringi debet ad alium quemvis effectum, quam Characterem, qui Personæ indigna, à Persona pariter indigna, imprimitur.

Differendo de Eucharistiâ, exponere debuisset, in quo illa essentialiter ab aliis Sacramentis differat; nempe, quòd alia sunt tantum Sacramenta in Collatione, & Receptione, cum non sint signa sensibilia rei invisibilis, quam operantur, nisi tùm, cum administrantur; & proinde, Sacramenta solum transitoria sunt, quæ desinunt representare id, quod operantur, statim atque recepta sunt, & non subsistunt, nisi ratione sui effectus: Eucharistia autem est Sacramentum permanens, continens id, quod representat, quamdiù subsistunt Species; & proinde, Sacramentum est, priusquam recipiatur, & subsistit, quatenus Sacramentum, postquam recepta est; donec Species consumptæ sint. Hic sensus est *Regule* VI. quæ dicit, partes hujus Sacramenti esse visibiles & invisibiles, antequam recipiatur. Visibiles, quoad Species; invisibiles, quoad res, quas tegunt, continentque.

Can. 87. *Dist. II. de Consecr.* laudatus in *Quinta*, quæ dicit: CHRISTUS ipse comedens comeditur; Conviva & Convivium: verus non videtur quoad litteram, nisi posito quòd CHRISTUS cum Apostolis suis communicaverit, quo in casu fuit Comedens & Comestus, Conviva & Convivium.

Q U Æ S T I O II.

Canon 29. *ibid.* laudatus in *Regula* I. non dicit id, quod dicere fingitur ab Autore: nam solum prohibet Eucharistiam ægrotis ferendam à Laicis, aut mulieribus procurare; &, juxta Autorem, prohibet facere, ut alius Sacerdos offerat: quod à nullo Canone interdicitur.

Priusquam ad alias Regulas transeamus, observandum est, Autorem in hujus, ac sequentium Quæstionum Inscriptione, nec non in eorum Corpore, confundere Sacrificium & Sacramentum, loquendo de Sacrificio sub nomine Sacramenti; nam ubique utitur his verbis, *Offerre Sacramentum, & illud accipere*; horum loco, *offerre Sacrificium, & accipere Sacramentum*. Porro, hac mixtione cogitur applicare Sacramento id, quod soli Sacrificio convenit, applicare Sacrificio id, quod Sacramento peculiare est; idcirco gnari necessitatis discernendi res adeò graves, credimus, nihil nos utilius facere posse, quam incumbere observatori Regulæ, in quibus occurrit hæc confusio, vel quibus illa imputari potest, juxta pravum sensum, quem personæ rudiores, aut parùm attentæ iis dare possent.

Obfer-

Observare etiam opus est, Autorem potuisse usurpare verbum *Offerre*, pro *Administare*; sed, si res ita se haberet, cur exigit *Reg. X.* eum, qui offert, jejunum esse; quod quidem pransi Communionem dare possunt, & ea sepius datur aegrotis, non solum post Prandium, sed etiam post Cœnam? Cur tot collegisset *Quæst. III.* Textus, qui loquuntur de Oblatione Deo facta? Regula loquentes de Consecratione Eucharistiæ, de Elevatione Hostiæ, de Cessatione Missæ die Parasceves; nonne hanc Oblationem respiciunt?

Primum exemplorum promissorum occurrit in *Reg. 1.* hujus *Quæst.* antè Observationem hanc expositâ; nam Autor videtur applicavisse Sacrificio Canonem, qui loquitur de Sacramento.

Aliud extat in *Reg. XI.* quæ malum Ministrum respicit, qui semper validè offert, non obstante pravitate suâ; pravus autem, qui accipit Eucharistiâ, eam semper accipit sine fructu, quem in bonis operatur.

Quoad *Reg. XII.* ea aliundè peccat; nam dicendo, Hæreticos non debere accipere Sacramentum, sub Titulo, *Quis offerre & accipere Sacramentum debeat*, insinuat, Hæreticos debere offerre Sacrificium.

QUÆSTIO III.

Regula XII. quæ est *Prima* hujus *Quæst.* nimium generalis est; fert enim, omnes, generaliter loquendo, offerre, & accipere debere: quod falsum est erga eos, qui non sunt Sacerdotes, aut non sunt baptizati. Inter *Novem* Exceptiones; quædam non habent locum in iis, qui offerunt; nempe, ut non sint Comædi; ut abstinerint ab usu Matrimonii die præcedente; ut non habeant impuritatem corporis, cui sexus est obnoxius. Si, per *Interdictum*, intelligatur suspensio, cui Laici non subjeant; pars Exceptionis *I.* quæ loquitur de *Interdictis*, Communicantium vulgo non convenit, sed peculiaris est Sacerdotibus, qui à Celebratione Missæ suspensi esse possunt.

QUÆST. IV. Quid, & Quantum offerendum, & sumendum.

Novem *REGULÆ* hujus *Quæstionis*, quamvis extensæ ad Communionem, non convenirent ei, qui offert, qui tenetur offerre panem & vinum aquâ mixtum; nihil aliud offerre; non offerre panem fermentatum; non offerre quas; sive separatas, sive mixtas cum vino; non offerre lac pro vino, nec panem vino madidum; non offerre panem sine vino & aquâ; offerre unicum Hostiam pro se, pro cæteris autem totidem, quot Plebi necessaria sunt. Hæ *Regulæ* incipiunt à *Reg. XIV.* & clauduntur per *XXI.*

QUÆST. V. Expositio EUCHARISTIÆ & verborum ejus.

Regula XXII. & *REG. XXV.* & *XXVI.* sibi mutuam lucem afferunt, & docent, Corpus JESU CHRISTI non comedi carnaliter, prout est in seipso, sed spiritualiter, prout est sub Speciebus, quæ eum non continent sub propriâ formâ. Alia est manducatio spiritualis; ea nempe, quæ fit per fidem junctam desiderio communicandi. Vide Textus ab Autore laudatos, *Dist. II. de Consecr.* ubi plures alii reperiuntur, qui res easdem docent.

Reg. XXIII. exponit *XXIV.* quod enim dicit, de vino aquâ diluto, illud transubstantiari in Sanguinem JESU CHRISTI, docet, panem transubstantiari in Corpus ejus. Itaque, post Consecrationem, Substantiâ panis non offertur, sed ejus Species, ut dicitur in *REG. XXIV.*

QUÆST. VI. Modus offerendi, & accipiendi EUCHARISTIAM; Antecedentiâ, & Adjuncta.

Hic Sermo fit de de Dispositionibus ad offerendum & accipiendum Eucharistiâ, quarum aliæ peculiare sunt Communioni; pura continentia conjugalis; quæ Conjugatis non Sacerdotibus convenit; aliæ, Sacramento & Sacrificio communes sunt: nempe, probatio congrua, remissio contumeliarum, puritas Corporis & Cordis.

Quædam *Regulæ* aliud respiciunt, quàm has dispositiones: nempe, Adorationem Hostiæ in ejus Elevatione, quod pertinet ad Oblationem Eucharistiæ Deo, non verò ad Administrationem ipsius Communicantibus; item qualitatem Vaporum, in quibus Eucharistiâ offerre oportet; Venerationem, quæ illi debetur, cum ad ægros deferatur.

QUÆST. VII. Quando, & quotiès offerendum, & sumendum sit.

Reg. XXXVI. & *XLI.* dicunt, Ter in unòquoque anno communicandum esse, in Paschate, Pentecoste, & in Natali Domini. *Reg. XXXVIII.* *XXXIX.* *XL.* approbant Communionem Die Cœnæ Domini, Diebus Dominicis, & Quotidianam. *Reg. XLII.* Sacerdoti præcipit, ut communicet totiès, quotiès Missam celebrat. *Reg. XXXVII.* verat, Missam dici duabus diebus Pascha præcedentibus. Hæ duæ *Regulæ* ostendunt, Autorem loqui de Oblatione Eucharistiæ, quæ fit Deo, & non simpliciter de præsentatione, quæ fit Communicantibus. Quod dicit de Missâ non celebrandâ Sabato Sancto, non est in usu.

QUÆST. VIII. Consecraria Eucharistiæ.

Hic loquitur *1.* de reliquiis Specierum consecratarum, quæ consumendæ sunt à Ministris, qui aliquandiu à cibo abstinere debent post consumptionem, ne sacra misceatur esca, cum alimentis profanis, *REGULIS XLIII.* & *XLVI.* Legendum est, in hac *Fejnio* pro jurejurando, *Dist. XXIII. de Consecr. Can. 1.*

2. De Oratione, quæ sequitur Oblationem, & de pæte, quæ danda est post hanc. *Reg. XLIV.* *XLV.* ostendunt, Autorem loqui de Oblatione Deo factâ. *3.* De pœnâ ejus, qui Sanguinem effundit, & illius, qui Eucharistiâ præ ebrietate vomit, *Reg. XLVII.* *XLVIII.* & de pœnâ eorum, qui non communicant *Reg. LXI.* *4.* de ejus effectibus, qui sunt, operari remissionem peccatorum in iis, qui aliquot omiserunt in Confessione, aut confiteri non potuerunt, animam Deo conglutinare; non verò CHRISTUM in Corpus convertere, quâ in re discrepat ab aliis cibis, quæ convertuntur in substantiam Corporis; benedicere Deo; evahere in Cælum *Reg. XLIX.* *LIII.* *LIV.* *LV.*

5. De ejus prerogativis; esse Commemorationem Passionis Dominicæ & non iterationem ipsius; significare Immolationem Corporis & Sanguinis CHRISTI, & sub singulis partium suarum, CHRISTUM totum continere, *Reg. L.* *LI.* *LII.*

En omnes *Regulæ* hujus *Quæstionis*, quæ ordinem hunc accipere debuissent.

DE BAPTISMO.

Tertia & postrema *Pars* hujus *Capitis* respicit Baptismum; cujus Argumentum dividitur in *Quæstiones IX.* videlicet *1.* Baptismus in genere; Substantia, necessitas, atque effectus ejus. *2.* II, quibus ille administrandus est; *3.* Quis eum conferre debeat; *4.* Ubi. *5.* Quando. *6.* Antecedentiâ. *7.* Modus conferendi & Adjuncta. *8.* Consecraria. *9.* Figura, quæ magis ad illum accessit. Ordo & consilium hoc bona sunt: secus est interdum de executione.